

نگاه نو

تصادف، زلزله، جنگ، دعوا، جدایی، مهاجرت

زنان و مردان بزرگ در اتاق‌های محکم با مشت‌های آهنین و سینه‌های ستبر، قانون می‌نویسند که جهان این‌گونه باشد، آب‌ها باید آرام باشند، جنگل‌ها سرسبز و خورشید درخشان، ملت‌ها دعوا نکنند مگر آن‌که دستورش برسد و تصادف‌ها کنترل شوند.

آیا انسان‌ها آرام‌اند، خوشبخت‌اند، زلزله، آتش‌فشان، سیل و جدایی بیش‌تر از دیروزاند. همه چیز در کنترل است، آدم‌ها زیادند، خوراک زیاد، پول زیاد و به همان نسبت گرسنگی هم زیاد، خسته و زخمی و بی‌خانمان زیادتر و ناامیدی و حسرت بیش‌تر از همیشه.

در این میان چه چیزی انسان را امیدوار می‌کند که روزی همه این دردها تمام می‌شود و فرزندان ما درد امروز ما را نداشته باشند، چه چیزی زخم‌ها را بهبود می‌بخشد، آن‌ها له شفا بخشی که می‌تواند دست‌ها را مهربان‌تر و قلب‌ها را گرم‌تر، نگاه‌ها را آشنا تر و فاصله‌ها را کم کند و زندگی را کمی شیرین‌تر کند.

در بیش‌تر موارد انسان‌ها فاجعه‌های بی‌ار آمده را جداگانه بررسی می‌کنند و نقش خودش را نادیده می‌گیرند، زندگی پر از تراژدی‌هایی است که نمی‌توان آن‌ها را پاک کرد اما زنان و مردان در چنین وضعیتی پیوند ویژه‌ای را بین خودشان برقرار می‌کنن نه تنها برای ادامه حیات، بلکه برای حفظ شان و منزلت یکدیگر و دیگرانی در این کار ناتوان هستن. این همان پیوند معجزه‌گر است که رنگ‌های تیره غم را به هاله قوس و قزح بردباری و صبر تلطیف می‌کند و گام‌های محبت را انرژی می‌دهد تا برای کسانی که در همسایگی‌مان، کمی دورتر و یا خیلی دورتر هستند، فکر کنند و برای زدودن آثار زخم‌های شان تلاش کنند.

با روند جهانی شدن اقتصاد و پیشرفت جوامع بر تعداد نیازمندان، ناتوانان اجتماعی و بی‌سوادان افزوده می‌شود و شکاف بین سطح زندگی‌ها عمق بیش‌تری پیدا می‌کنند.

امروزه آفت دیگری هم به جان آدم‌ها افتاده؛ در حرف مردمان با هم زندگی می‌کنند، انسان‌ها به اجتماعی بودن خود می‌بالند اما چیزی که از چهره امروز اجتماع می‌بینیم افراد تنها در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند، گاه‌گاهی بسیار کوتاه چشم‌های یکدیگر را می‌بینند و لبخندی می‌زنند. مراقبند که تماس‌ها کم‌تر باشد. البته اینترنت به لطف چند جوان خوش‌حال مشکل تماس‌های ما ادامه در صفحه ۵

سرمایه اجتماعی و سازمان‌های مردم‌نهاد

اینکه به محل، روستا و شهر خود خدمات و سود می‌رسانند و خود توانمند و دارای اعتبار می‌شوند به افزودن سرمایه اجتماعی منطقه خود کمک بزرگی می‌کنند.

زورخانه‌ها، دوره‌می‌های بانوان (برای تزیین سفره عقد، مقدمات عروسی، آشپزی) مساجد، کلیساها، تکایا، قهوه‌خانه‌ها و میرآب (به عنوان مقسم آب) را نهادهای غیردولتی سنتی قدیمی می‌توان تعریف نمود و پس از آن صندوق‌های قرض‌الحسنه، خیریه‌ها، انجمن‌ها، کلوپ‌ها، گروه‌های شعرخوانی، شاهنامه‌خوانی، کتابخوانی، سازمان‌های پیشاهنگی، جهاد سازندگی و ... و حتی دوره‌های فارغ‌التحصیلی در دوران بعدتر و سپس اتحادیه‌ها، اصناف و نظام‌های صنفی و مهندسی، موسسه‌ها و تشکله‌ها و شبکه‌ها شکل‌های جدیدتر نهادهای مدنی هستند.

برای واکاوی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در افزایش و کاهش دیگر پارامترهای سرمایه اجتماعی از موسسه سبزکاران بالان که خودم در آن عضویت دارم و به ساختار و فعالیت‌های آن است. سازمان‌های مردم‌نهاد و مشارکت وقتی افراد ساکن در منطقه‌ای وارد یک سازمان غیردولتی می‌شود کار و فعالیت‌های گروهی را یاد می‌گیرند چرا که در هیچ تشکلی فرد به تنهایی کاری را انجام نمی‌دهد و برنامه‌های اجرا شده در مشارکت و همکاری همه اعضا در کنار هم انجام می‌شود. در صورتی که برنامه اجرا شده با موفقیت اجرا شود همه اعضا مسبب این پیروزی و اثربخشی هستند نه فقط یک نفر و اگر ناموفق بوده باشد باز هم مقصر یک نفر نخواهد بود و همه اعضا دلیل موفقیت هستند. پس افراد

گزارش اولین دوره جشنواره ملی عکس سرمایه اجتماعی در منطقه هیرکانی

سبزکاران نخستین دوسالانه ملی عکس سرمایه اجتماعی را با محوریت سرمایه اجتماعی در منطقه هیرکانی اجرا نمود.

تفکر کار بر روی سرمایه اجتماعی از پروژه توانمندسازی روستایی سبزکاران بیرون آمده بود؛ در آن دوره‌ای که برای پروژه‌های متمرکز به روستاهای حاشیه تالاب انزلی می‌رفتیم. با همه تلاشی که مردم برای شکل‌گیری فعالیت‌های گروهی می‌کردند با وجود این که بیش از مردم شهری به یکدیگر نزدیک‌تر بودند، مسائلی سبب می‌شد گروه‌های کاری نتوانند به درستی به اهداف دست یابند، با ارزیابی، مطالعه و مشاوره دریافتیم که این مشکل ناشی از کاهش سرمایه اجتماعی در جامعه ایرانی است.

منطقه هیرکانی یک رویشگاه بسیار ارزشمند کهن جنگلی واقع در سه استان گیلان، مازندران، گلستان و بخشی از ارسباران است که در سال ۱۳۹۲ سبزکاران درگیر پرونده ثبت آن در میراث جهانی یونسکو بود؛ این منطقه جدای ارزش‌های اقتصادی، ارزش‌های فرهنگی و زیباشناختی؛ ریه‌های کشور است.

سبزکاران تصمیم داشت تا با جلب توجه همگان به این سرمایه طبیعی از هموطنان بخواهد تا مسئولیت اجتماعی خود را در برابر این بازماندگان دوران سوم زمین شناسی انجام دهند.

یکی از اعضای موسسه که از عکاسان به نام کشور است دعوت کردیم و ایده را با او در میان گذاشتیم، او نیز که عکاس اجتماعی است از ایده ذوق زده شد و در مدت یک هفته برنامه عمل تهیه شد.

پروژه شروع شد و پس از اعلام فراخوان در مرداد ۱۳۹۲ کار رسمی جشنواره کلید خورد، این اولین اقدام یک سازمان غیردولتی با عنوان سرمایه اجتماعی بود. (هر چند که اگر اکنون بخواهیم آن را ارزیابی کنیم از تیغ جراحی زیباتر بیرون خواهد آمد، اما به ایده آن و کسانی که در این راه دست ما را گرفتند، ارج می‌گذاریم.)

در این جشنواره ۱۰۸ عکاس از سراسر کشور با مجموع ۶۶۹ اثر شرکت نمودند و عکس‌ها توسط آقایان کریم ملک مدنی، علیرضا عزتی و الوند رضازاده داوری شدند.

حامیان این دوره شرکت ساختمانی چولاب، شرکت مهندسین مشاور آباد، شرکت ساختمانی کولهام، شرکت ساختمانی کتام و چاپ دیجیتال نت بودند.

از سرمایه اجتماعی تعریف‌های زیادی وجود دارد که در جزییات با هم متفاوت هستند در این مقاله به این تعریف تکیه شده «فرآیندهای بین فردی، که اعتماد و هنجارهای اجتماعی و شبکه روابط را می‌سازند و همکاری و هماهنگی متقابل را تسهیل می‌کنند» بر اساس این تعریف گام‌های بعدی را برخواهم داشت. برای لمس سرمایه اجتماعی در یک جامعه می‌توان به مقدار حضور واژه‌های حس امنیت، حس وابستگی، حس دلبستگی، حس اعتماد، تشکیل شبکه‌ها، گروه‌ها و تشکله‌ها، مشارکت و ... توجه کرد.

مفهوم مدرن سرمایه اجتماعی برای اولین بار در دنیا، پیش از سال ۱۲۹۵، توسط هانی فان از دانشگاه ویرجینیای غربی و در سال ۱۳۵۳ توسط دکتر علی اسدی و همکاران در ایران مطرح شده‌است. اما بنظر می‌رسد این مفهوم در بطن جوامع پیشین حضوری پررنگ داشته به عنوان مثال می‌توانم از مراسم گلریزان در ایران قدیم نام ببرم.

سازمان‌های مردم‌نهاد (سَن) یا سازمان غیردولتی Non-governmental Organization و به اختصار (NGO) به اشکال و عنوان‌های مختلف در سراسر جهان استفاده می‌شود و با توجه به بافت کلامی که در آن مورد استفاده قرار گرفته، به انواع گوناگون سازمان‌ها اشاره می‌کند.

سازمان مردم‌نهاد، در کلی‌ترین معنایش، به سازمانی اشاره می‌کند که بخشی از ساختار دولت محسوب نمی‌شود، اما نقش بسیار مهمی به عنوان واسطه بین فردفرد مردم که اتم‌های اجتماع هستند و قوای حاکم و حتی خود جامعه ایفا می‌کند. در واقع سازمان‌های مردم‌نهاد قدرت تصمیم‌سازی و در برخی موارد تصمیم‌گیری برای کشور خود دارند.

در جهان بسیاری از سازمان‌های مردم‌نهاد غیرانتفاعی نیز هستند. بودجه این سازمان‌ها از کمک‌های مردمی، قرارداد با سازمان‌های دولتی یا خصوصی، فروش کالا، حمایت‌های غیرمادی دولت یا ترکیبی از روش‌ها تامین می‌شود.

در واقع تشکلهای غیردولتی برای این شکل می‌گیرند چون مردم محل و یا شهر و یا روستا به این باور رسیدند که فعالیتی در قالب کار گروهی برای حل یک معضل یا افزودن به شبکه ارتباطی یا افزودن به دانش و تجربه جمعی را انجام دهند که افزون بر این